

Horsens hørt en eneste Antydning af, at han vilde kunne gaa med til yderligere Nedsættelser af Finanstolden.

For selve Industriens Skyld her i Landet ønsker jeg en Toldreform. Jeg tror paa, at Danmark har en industriel Fremtid, ligesom vort Landbrug har en Fremtid, der for øvrigt mere og mere gaar i landbrugsindustriell Retning. Jeg tror paa en storindustriell Udvikling her i Landet og paa Fremblomstring af en Kunstindustri her i Landet. Jeg tror ikke, at det ærede Medlem for Sakskøbing (Rørdam) — det er for øvrigt den eneste Bemærkning, jeg har at gøre til hans ellers udmærkede Foredrag — har Ret, naar han tænker sig Idealet her i Landet som „dette havomflydte Bondeland“. Det er et kønt, gammeldags dansk Højskoleideal; hvis jeg vilde være onskabsfuld, kunde jeg kalde det et spidsborgerligt Agrarideal, et rigtigt Oluf Jørgensensk Ideal: dette lille, havomflydte Bondeland. Det tror jeg nu ikke paa. Nej, selve vort Bondeland er ved at komme ind i en stærk landbrugsindustriell Udvikling, og netop i Kraft deraf er Byerne voksede. Og jeg synes, det er grumme naturligt, at vi selv fabrikere saa meget som muligt af Klæder, Skotøj og Papir o. s. v., alt, hvad vi kunne overkomme; men jeg tror paa, at vor hele industrielle Udvikling netop har godt af en Toldreform. Jeg ønsker en virkelig, frindsid, rational Toldreform for selve Industriens og dens Udviklings Skyld.

Jeg tror ikke, at Protektionisterne have Universalmidlet eller blot Lægemidlet. Jeg viste før, hvor galt det havde set ud, hvis vi her i Landet havde fulgt Estrups og Agrarprotektionisternes Sirenesang. Jeg vil ogsaa henvise til Historien som Læremester, den, det ærede Medlem for Horsens paakaldte paa et enkelt Punkt. Det er kun en 14—15 Aar, siden Højre agiterede med en Næringslov. Det huske De alle sammen, det var en stadig Melodi i Højres Lirekasse, baade her i Tinget og i Bladene og alle Vegne: Vi skulle have en Næringslov og helst en rigtig reaktionær Næringslov med en Opgravning af det gamle Lavsvæsen med Svendepøver, Mesterpøver og tvungne Organisationer o. s. v. Navnlig det ærede Medlems Forforgænger i Horsenskredsen har været en af Hoved-

mændene for hele den Agitation. Ja, det var det, Højre vilde have os ind paa. Hvordan det nu er gaaet, vi fik aldrig denne Næringslov, og nu er der ikke et Menneske, der taler om den. Jeg er sikker paa, at der er ikke en Højrekandidat, der ved de sidste Valg overhovedet tænkte paa Næringsloven, end sige talte om den. Og saaledes vil det ogsaa gaa med Protektionismen. Højre har i alt Fald givet os Erfaring for, at vi skulle være meget forsigtige med at lytte til de Raad, der fremkomme fra den Side. Næringsloven vilde have indført Stagnation. Dens Formaal var at fæstne den industrielle og økonomiske Udvikling paa et vist givet Tidspunkt og lade den blive staaende til alle Tider, fordi man frygtede for Udviklingen, for den storindustrielle Udvikling. Og hvis Estrups agrariske Toldtanker havde sejret i 70'erne og 80'erne — og endnu saa sent som i 1898 foreslog Landstinget i sin Betænkning Agrartold —, vilde det have fæstnet vort Landbrug til den Tilstand, hvori det i Øjeblikket stod, og forhindret hele den landbrugsindustrielle Udvikling, vi senere have faaet. Baa Protektionismen og Næringsloven ere begge reaktionære i deres inderste Væsen.

Jeg tror paa et andet Grundlag for en stadig fremadskridende og højere industriell Udvikling, nemlig en Udvikling af den store Befolknings Forbrugsevne og Købeevne. Maalet er for os Socialdemokrater højere Løn, og det give Protektionisterne os Ret i. Men lad os ikke overdrive, Agrarerne tale nok om den høje Løn, men, som det allerede er sagt af et andet æret Medlem, lad os ikke overdrive. Der er meget daarlig Løn, meget slet og usselt lønnet Arbejde ogsaa i Industrien. Vi ville højere Løn, men vi ville ikke derfor højere Varepriser. Vi ville have billige Varepriser. Arbejdernes Formaal maa være: højere Løn og billigere Levnedsmidler, billigere Varer. Jeg var i Sommer ovre i et Land, hvor Lønnen vel paa adskillige Omraader er højere end her, men hvor der ogsaa findes forfærdelig megen Usseldom. Det er et krast protektionistisk Land, hvor man kan finde de frygteligste Proletarskikkelser i New-Yorks Knepper, hvor man kan finde den mest krumryggede, sværtede og forhutlede